

De Code Pensioenfondsen 2018 is thematisch van opzet

De herschikte Code Pensioenfondsen is logisch gerubriceerd naar acht herkenbare thema's en bekort tot 65 normen. De acht thema's zijn *Vertrouwen waarmaken; Verantwoordelijkheid nemen; Integer handelen; Kwaliteit nastreven; Zorgvuldig benoemen; Gepast belonen; Toezicht houden en inspraak waarborgen; Transparantie bevorderen.*

We verwachten dat:

- a. de Code in de nieuwe opzet uitnodigt tot goede discussies rondom de acht thema's en niet langer een afvinklijstje is;
- b. de naleving van de Code in de nieuwe opzet minder complex wordt; en
- c. de toets op naleving eveneens minder complex wordt.

De Code Pensioenfondsen 2018 heeft drie echte wijzigingen

De Code Pensioenfondsen 2018 bevat naast één niet inhoudelijke wijziging drie inhoudelijke wijzigingen. De niet inhoudelijke wijziging betreft de zelfevaluatie van bestuursorganen met een onafhankelijke derde partij. Deze zelfevaluatie kan voortaan driejaarlijks i.p.v. tweejaarlijks plaatsvinden.

De inhoudelijke wijzigingen zijn de volgende:

1. Benoeming en ontslag van leden van het verantwoordingsorgaan, norm 39 (met de verwijzing naar de bijlage) en zelfevaluatie door het verantwoordingsorgaan, norm 30. De achtergrond van deze wijziging houdt verband met het politieke debat rond benoeming en ontslag. In de vorige versie van de Code was de zelfevaluatie voor verantwoordingsorganen niet geregeld vanwege het laagdrempelige karakter van het verantwoordingsorgaan. Het is voor het functioneren van verantwoordingsorganen belangrijk gebleken om **een zelfevaluatie** te introduceren. Het verantwoordingsorgaan **gaat** in beginsel **zelf** over het **eigen functioneren**. Dat geldt **ook** voor het **ontslag**. Alleen in zeer uitzonderlijke situaties kan het bestuur *in overleg* (dus niet: na overleg) met het intern toezicht tot ontslag overgaan. Dat stemt overeen met het gebruikte woord 'goedkeuring' in de bijlage.
2. Diversiteit pensioenfondsbestuur, norm 33 waarmee er naast beleid ook een stappenplan wordt opgesteld. Zoals bekend doet de samenleving een dringend beroep op organisaties om bestuurlijke organen divers samen te stellen. Wanneer de pensioensector er niet in slaagt de eigen diversiteitsnormen na te leven, is het onvermijdelijk dat de overheid met maatregelen – denk aan quota – zal komen. Daarom is een **stappenplan** wenselijk waarin concrete doelen zijn opgenomen om aan de Code en het eigen beleid rond de (gewenste) samenstelling te voldoen.

3. Rapportage intern toezicht, norm 47. De nieuwe tekst: 'Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.' De toelichting bij deze norm zegt: 'Het intern toezicht **rapporteert** jaarlijks bij voorkeur in het jaarverslag aan de hand van de acht thema's van deze Code op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.' De rol van het intern toezicht is hiermee expliciet gemaakt.

Rapporteren over de Code Pensioenfondsen 2018

De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen monitort de naleving van de Code Pensioenfondsen 2018 onder meer aan de hand van uw jaarverslag en website. In overleg met de Monitoringcommissie en de commissie Pensioenfondsbestuur vragen wij u aan de hand van de nieuwe opzet (de acht thema's en de nieuwe nummering) te rapporteren over boekjaar 2018.

Een uitzondering geldt voor de drie inhoudelijke wijzigingen. Deze komen dan voor het eerst in 2019 aan de orde en daarover wordt dan pas in het boekjaar 2019 gerapporteerd.

Pas-toe-of-leg-uit en de rapportagenormen

Het pas-toe-of-leg-uit-karakter van de Code verandert niet. Dat betekent dat pensioenfondsen uitleggen welke normen van de Code Pensioenfondsen zij niet toepassen.

Behalve het uitgangspunt van 'pas-toe-of-leg-uit' blijven er normen waarover **altijd** wordt gerapporteerd. In goed overleg met de Monitoringcommissie en de commissie Pensioenfondsbestuur wordt over boekjaar 2018 over zeven normen gerapporteerd en zoals gezegd in de volgorde van de Code Pensioenfondsen 2018. Dit zijn bestaande normen. Het gaat dan om 5, 31, 33, 47, 58, 62, 64 en 65 (zie vanaf pagina 4). Dat zijn de oude normen 19, 66, 18, 27, 21 en 41.

Daarmee hoeft over twee rapportagenormen niet meer te worden gerapporteerd 16 (oud: 73), 40 (oud: 46).

Rapportage intern toezicht

Voor de rapportage van het intern toezicht geldt de toelichting bij norm 47: 'Het intern toezicht rapporteert jaarlijks bij voorkeur in het jaarverslag aan de hand van de acht thema's van deze Code op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.'

Zowel de dragende partijen als de Monitoringcommissie zijn van mening dat het voeren van het gesprek over de Code ook bijdraagt aan het functioneren van de Code. De rapportages van het intern toezicht kunnen omdat dit een nieuwe norm is dus vanaf boekjaar 2019 verder vorm krijgen mede naar aanleiding van de gesprekken over de thema's.

Bijlage rapportagenormen Code Pensioenfondsen 2018

Norm 5 Code Pensioenfondsen 2018	Herkomst
<p>Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p> <p>Toelichting: De bedoelde verantwoording en het inzicht in de risico's maken in ieder geval deel uit van het jaarverslag, maar kunnen ook op een andere manier worden gecommuniceerd aan belanghebbenden.</p>	<p>Rapportagenorm Code 2014: 19</p> <p>Bestaat uit twee onderdelen.</p>

De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen gaf in de [nalevingsrapportage 2016/2017](#) op pagina 16 en pagina 29/30 gesignaleerde goede praktijkvoorbeelden weer.

Norm 31 Code Pensioenfondsen 2018	Herkomst
<p>De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p> <p>Toelichting: Fondsorganen houden bij dit beleid rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Het bestuur toetst de geschiktheid van bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap. Ten minste eens in de drie jaar evalueert het bestuur dit beleid. Het VO en BO kunnen hierop sturen door een competentievisie te formuleren en via de (opleidings)faciliteiten die het pensioenfonds biedt. De organen en voordragende en benoemende organisaties streven de doelstellingen van deze norm krachtig na.</p>	<p>Rapportagenorm Code 2014: 66</p> <p>Bestaat uit twee onderdelen.</p>

Norm 33 Code Pensioenfondsen 2018	Herkomst
<p>In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p> <p>Toelichting: Het diversiteitsbeleid krijgt vorm als een groeimodel, waarin het bestuur concrete doelen stelt die binnen haalbare termijnen bereikt kunnen worden. Er kan bijvoorbeeld rekening gehouden worden met zittingstermijnen. Een jaarlijkse beoordeling is nodig, omdat de Pensioenwet voorschrijft dat het bestuur hierover rapporteert in het jaarverslag. Daarnaast is wenselijk dat het bestuur de doelstellingen en (effectiviteit van) de ingezette middelen ook evalueert over een langere termijn. De organen en voordragende en benoemende organisaties streven de doelstellingen van deze norm krachtig na.</p>	<p>Zie 31.</p>

De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen gaf in de [nalevingsrapportage 2015](#) op pagina 16 en pagina 20 gesignaleerde goede praktijkvoorbeelden weer. De Pensioenfederatie besteedt in de [handreiking geschikt pensioenfondsbestuur](#) en [handreiking vergroting diversiteit](#) aandacht aan deze onderwerpen.

Norm 47 Code Pensioenfondsen 2018	Herkomst
<p>Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.</p> <p>Toelichting: Het intern toezicht rapporteert jaarlijks bij voorkeur in het jaarverslag aan de hand van de acht thema's van deze Code op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.</p>	<p>Gedrag norm Code 2014: 15</p> <p>Nieuwe rapportagenorm.</p>

Norm 58 Code Pensioenfondsen 2018	Herkomst
Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Rapportagenorm Code 2014: 18
Toelichting:	
Het bestuur beschrijft in het jaarverslag helder en duidelijk de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Ook beschrijft het bestuur hierin of en in hoeverre het pensioenfonds de gestelde doelen heeft bereikt.	Bestaat uit twee onderdelen.

De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen gaf in de [nalevingsrapportage 2016/2017](#) op pagina 10 gesignaleerde goede praktijkvoorbeelden weer.

Norm 62 Code Pensioenfondsen 2018	Herkomst
Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden	Rapportagenorm Code 2014: 27

De Pensioenfederatie gaf met het [servicedocument verantwoord beleggen](#) aan hoe de normen en regels voor verantwoord beleggen uit de Code Pensioenfondsen en de Pensioenwet invulling kan worden gegeven. Vanaf 2018 wordt verder invulling gegeven aan het convenant IMVB Pensioenfondsen.

Norm 64 Code Pensioenfondsen 2018	Herkomst
64. Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Rapportagenorm Code 2014: 21. Bestaat uit twee onderdelen
Toelichting:	
Het fonds past deze principes en normen toe of legt in het jaarverslag uit waarom het fonds afwijkt.	
Bij dit 'pas-toe-of-leg-uit'-principe is belangrijk dat de volgende vragen worden gesteld:	
<ul style="list-style-type: none"> • Op welke manier wijkt het fonds af? • Waarom wijkt het fonds af? • Op welke manier kwam het besluit om af te wijken tot stand? • Op welke termijn wordt (wel) aan de norm voldaan? • Op welke manier is geborgd dat het besluit om af te wijken toch bijdraagt aan het bereiken van het achterliggende doel van de norm en/of versterking van het functioneren van het fonds? 	

De Pensioenfederatie geeft in de [handreiking geschikt pensioenfondsbestuur](#) een voorbeeld aanpak voor een zelfevaluatie (pagina 77 / bijlage 6). Aan de naleving van de gedragscode besteedt de Pensioenfederatie aandacht in de [modelgedragscode](#). Over de vastlegging van de gewenste cultuur is in de [handreiking geschikt pensioenfondsbestuur](#) een bijlage 8 opgenomen (pagina 87).

Norm 65 Code Pensioenfondsen 2018	Herkomst
<p>Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.</p> <p>Toelichting: Een adequate klachten- en geschillenprocedure behelst naast een interne procedure ook de mogelijkheid om het genomen besluit voor te leggen aan de Ombudsman Pensioenen. Pensioenfondsen verwijzen belanghebbenden – deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en hun nabestaanden – naar de Ombudsman Pensioenen, als hun klachten en geschillen niet kunnen worden opgelost via de interne klachten- en geschillenprocedure. De Ombudsman Pensioenen kan een onafhankelijke bemiddelende rol spelen en brengt adviezen uit over klachten en geschillen die belanghebbenden inbrengen over de uitvoering van het pensioenreglement.</p>	<p>Rapportagenorm Code 2014: 41.</p> <p>Bestaat uit twee onderdelen.</p>

De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen gaf in de [nalevingsrapportage 2015](#) op pagina 17 en pagina 18 gesignaleerde goede praktijkvoorbeelden weer.

Uitvoeringskosten

Norm 20 uit de Code 2014 (rapportage over kosten) is vervallen omdat de inhoud ervan via de [aanbeveling uitvoeringskosten](#) is geborgd. Daarover blijven pensioenfondsen dus rapporteren.